

Βραβείο της ΕΟΚΕ

για την οργανωμένη κοινωνία των πολιτών 2016

Επιβράβευση των κορυφαίων πρωτοβουλιών της κοινωνίας των πολιτών

Μετανάστευση

Βελτίωση της ζωής, προώθηση της ένταξης

Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

Βραβείο της κοινωνίας πολιτών της ΕΟΚΕ – 2016

Αλληλεγγύη με τους μετανάστες στην Ευρωπαϊκή Ένωση

Εισαγωγή στο θέμα από τον Πρόεδρο

Οι οργανώσεις της κοινωνίας πολιτών έχουν διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο κατά την πρόσφατη μεταναστευτική κρίση: η κινητοποίηση των πολιτών αποτελεί δύναμη, ικανή να αλλάξει την πορεία της Ιστορίας.

Η μετανάστευση είναι μια από τις μεγαλύτερες προκλήσεις που αντιμετωπίζει σήμερα η Ευρώπη. Σύμφωνα με την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους πρόσφυγες (UNHCR), ο αριθμός των ατόμων που προσπαθούν να ξεφύγουν από τους πολέμους, την πείνα και τη φτώχεια έχει σημειώσει εκρηκτική αύξηση την τελευταία πενταετία. Στα τέλη του 2015, η UNHCR έκανε λόγο για 65,3 εκατομμύρια εκτοπισθέντες ανά τον κόσμο, εκ των οποίων οι μισοί ήταν παιδιά.

Ορισμένοι από αυτούς τους πρόσφυγες επιδιώκουν να έρθουν στην Ευρώπη, και παίρνοντας αυτόν τον δρόμο βάζουν σε κίνδυνο τη ζωή τους και την ασφάλεια των παιδιών τους. Προέρχονται από τη Συρία, το Αφγανιστάν, το Ιράκ, την Υεμένη, το Πακιστάν, την Ουκρανία, την νοτιώως της Σαχάρας Αφρική ή αλλού. Στα τέλη του πρώτου εξαμήνου του 2016, περισσότερα από 300 000 άτομα είχαν ήδη φθάσει στην ΕΕ, μόνο δια θαλάσσης, ενώ οι νεκροί και οι αγνοούμενοι ανέρχονταν στους 3 000. Το 2015 σημειώθηκαν συνολικά πάνω από ένα εκατομμύριο αφίξεις.

Ο τρόπος που καλύφθηκαν τα ζητήματα αυτά από τα μέσα ενημέρωσης είχε την τάση να ξυπνά τους φόβους και τις προκαταλήψεις, ενώ παράλληλα ορισμένες εθνικές κυβερνήσεις όρθωναν εμπόδια, αποκαθιστούσαν τους συνοριακούς ελέγχους και προέβαιναν σε επαναπροωθήσεις προσώπων που αναζητούσαν ανθρωπιστική βοήθεια. Παρά τις περιγραφές των μέσων ενημέρωσης, η ΕΟΚΕ, χάρη στους στενούς δεσμούς που διατηρεί με την κοινωνία πολιτών, μπόρεσε να αναγνωρίσει τις πολυάριθμες επιτόπιες πρωτοβουλίες ευρωπαϊών πολιτών που ένωσαν τις προσπάθειές τους για να υποδεχθούν πρόσφυγες στα σπίτια τους, να τους προσφέρουν τρόφιμα, ρουχισμό και άλλα είδη πρώτης ανάγκης ή να τους παράσχουν δωρεάν περίθαλψη και εκπαίδευση.

Αυτός είναι ο λόγος που επελέγη το συγκεκριμένο θέμα για το φετινό βραβείο της κοινωνίας πολιτών της ΕΟΚΕ, το οποίο θα τιμήσει τα άτομα και τις οργανώσεις της κοινωνίας πολιτών που ανταποκρίθηκαν στην πρόκληση να προσφέρουν βοήθεια στους πρόσφυγες και τους μετανάστες, βελτιώνοντας τις συνθήκες διαβίωσής τους και βοηθώντας τους να ενσωματωθούν στην κοινωνία. Και πράττοντας αυτό εξασφάλισαν τη διαφύλαξη δύο θεμελιωδών αξιών της Ευρώπης: της ανθρωπιάς και της αλληλεγγύης.

Κατά τη διάρκεια της Ιστορίας, οι μεταναστεύοντες πληθυσμοί συνέβαλαν ενεργά στην οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη των ευρωπαϊκών κοινωνιών, καθώς και στην ποικιλομορφία τους. Σήμερα, με τη γήρανση του πληθυσμού, έχουμε ανάγκη τις ικανότητές τους, την ενέργειά τους και την αποφασιστικότητά τους. Ορισμένες μελέτες, ιδίως των Ηνωμένων Εθνών, δείχνουν ότι η συμβολή των μεταναστών στην κοινωνία είναι μεγαλύτερη από το κόστος που αντιπροσωπεύουν γι' αυτήν. Ωστόσο, αν θέλουμε να καταικήσουμε τη μάστιγα του εθνικισμού και της ξενοφοβίας, πρέπει να διαλύσουμε τους μύθους και να πάψουμε να σκεφτόμαστε διακρίνοντας «εκείνους» από «εμάς». Και η κοινωνία πολιτών μπορεί να αναλάβει καθοριστικό παιδαγωγικό ρόλο επ' αυτού, σε όλα τα επίπεδα.

Υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να ελπίζουμε. Από τον νότο της Ιταλίας ως τη Σκανδιναβία, από τη Γαλλία ως τα Βαλκάνια, οι οργανώσεις της κοινωνίας πολιτών αγωνίζονται για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και της αξιοπρέπειας των μεταναστών και των οικογενειών τους. Σε ορισμένες χώρες, οι κοινωνικοί εταίροι ενώνουν τις προσπάθειές τους για να βοηθήσουν τους μετανάστες να ενταχθούν στην αγορά εργασίας. Στη Σουηδία και τη Δανία, για παράδειγμα, οι εργοδότες και οι συνδικαλιστικές οργανώσεις καταβάλλουν κοινές προσπάθειες για την ταχεία αναγνώριση των δεξιοτήτων, την προσφορά γλωσσικής κατάρτισης και προγραμμάτων καθοδήγησης, και την ενθάρρυνση των επιχειρήσεων να προσλαμβάνουν τους νεοαφιχθέντες υπό αξιοπρεπείς όρους και με αξιοπρεπή αμοιβή.

Η ΕΟΚΕ είναι ο μόνος θεσμός που εκπροσωπεί τα συμφέροντα όλων των συνιστωσών της κοινωνίας πολιτών σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης, και μια από τις κύριες αποστολές της είναι να ευαισθητοποιεί το κοινό σχετικά με τη ζωτική σημασία των οργανώσεων της κοινωνίας πολιτών μέσα σε μια κοινωνία υγιή, δημοκρατική και πολυφωνική.

Είναι πάντοτε μια τιμή και μια πηγή έμπνευσης η απονομή του ετήσιου βραβείου της κοινωνίας πολιτών της ΕΟΚΕ. Αλλά είναι και η ευκαιρία να θυμηθούμε ότι από τη στιγμή που ενεργούν ενωμένοι, οι Ευρωπαίοι πολίτες μπορούν να βελτιώσουν την ποιότητα ζωής όλων μας μέσα στην ΕΕ.

Είναι πάντοτε μια τιμή και μια πηγή έμπνευσης η απονομή του ετήσιου βραβείου της κοινωνίας πολιτών της ΕΟΚΕ. Αλλά είναι και η ευκαιρία να θυμηθούμε ότι από τη στιγμή που ενεργούν ενωμένοι, οι Ευρωπαίοι πολίτες μπορούν να βελτιώσουν την ποιότητα ζωής όλων μας μέσα στην ΕΕ.

Γιώργος Ντάσης, Πρόεδρος της ΕΟΚΕ

Δράσεις που έχει αναλάβει η ΕΕ

Τον Μάιο του 2015, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε το «Ευρωπαϊκό πρόγραμμα δράσης για τη μετανάστευση», με στόχο την αντιμετώπιση των βαθύτερων αιτίων των μεταναστευτικών ροών. Υπέβαλε, επίσης, λεπτομερές πρόγραμμα μετεγκατάστασης και επανεγκατάστασης, προκειμένου να μετριαστεί η πίεση που βαρύνει τις χώρες εισόδου των μεταναστών –όπως η Ιταλία και η Ελλάδα– και να κατανεμηθούν οι πρόσφυγες πιο ισότιμα στα διάφορα κράτη μέλη της ΕΕ που διαθέτουν την αναγκαία ικανότητα υποδοχής τους. Εντούτοις, παρότι ορισμένες εθνικές κυβερνήσεις υιοθέτησαν μια πιο γενναιόδωρη και προδραστική προσέγγιση, υπάρχουν άλλες που δεν τήρησαν τις δεσμεύσεις τους. Η Γερμανία παρέλαβε 441 900 αιτήσεις ασύλου το 2015, δηλαδή περισσότερες από οποιαδήποτε άλλη εκβιομηχανισμένη χώρα.

Τον Μάρτιο, τέθηκε σε ισχύ συμφωνία που συνήφθη μεταξύ ΕΕ και Τουρκίας, αν και η αβεβαιότητα που ακολούθησε το αποτυχημένο πραξικόπημα γέννησε κάποιες ανησυχίες ως προς την ασφάλεια των προσφύγων.

Εκτοτε, η Επιτροπή έχει ρητώς αναγνωρίσει τη σημασία των τοπικών προγραμμάτων βοήθειας και ένταξης των προσφύγων και έχει δεσμευτεί να δημιουργήσει βάση δεδομένων όπου θα καταγράφονται οι ορθές πρακτικές και θα παρέχονται παραδείγματα υποδειγματικών επιτυχημένων πρωτοβουλιών από διάφορες περιφέρειες της Ευρώπης.

Συστάσεις της ΕΟΚΕ

Από την έναρξη της μεταναστευτικής κρίσης, η ΕΟΚΕ πραγματοποίησε ενημερωτικές αποστολές σε ένδεκα χώρες της ΕΕ (Αυστρία, Σουηδία, Ελλάδα, Ουγγαρία, Γερμανία, Κροατία, Σλοβενία, Ιταλία, Μάλτα, Πολωνία και Βουλγαρία), καθώς και στην Τουρκία, χάρη στις οποίες τα μέλη της είχαν την ευκαιρία να διαπιστώσουν τις πραγματικές συνθήκες που επικρατούν επί τόπου.

Στην έκθεση που δημοσίευσε τον Μάρτιο του 2016 (βλ. σύνδεσμο παρακάτω), η ΕΟΚΕ διατύπωσε μια σειρά συστάσεων. Η ΕΕ και τα κράτη μέλη της πρέπει, πρωτίστως, να ενωθούν και να θεσπίσουν ένα κοινό και δίκαιο καθεστώς ασύλου. Οι πρόσφυγες χρειάζονται ασφαλείς και νόμιμες διαδρομές πρόσβασης στην Ευρώπη και, στη συνέχεια, πρέπει να μπορούν να επωφεληθούν από μακροπρόθεσμες πολιτικές ένταξης.

Οι οργανώσεις της κοινωνίας πολιτών επιτελούν έργο ανεκτίμητο, καλύπτοντας συχνά τα κενά των δημοσίων υπηρεσιών. Ωστόσο, πρέπει να μπορούν να έχουν ταχεία πρόσβαση σε κατάλληλη χρηματοδότηση, καθώς και σε κατάρτιση για το προσωπικό τους, και σε πλατφόρμες που θα τους παρέχουν δυνατότητες συνεργασίας σε δίκτυο.

Το βραβείο της κοινωνίας πολιτών της ΕΟΚΕ: γενικό πλαίσιο

Το ετήσιο βραβείο της κοινωνίας πολιτών είναι ένας μηχανισμός που θέσπισε η ΕΟΚΕ εδώ και δέκα χρόνια, το 2006, προκειμένου να αναδεικνύει τις προσπάθειες που αναπτύσσουν πολίτες και οργανώσεις από ολόκληρη την Ευρώπη που κινητοποιούνται για να βελτιώσουν τις συνθήκες διαβίωσης στις κοινότητές τους.

Στόχος είναι να επιβραβεύονται και να ενθαρρύνονται προγράμματα –είτε αυτά έχουν ολοκληρωθεί είτε βρίσκονται σε εξέλιξη–, τα οποία έχουν αποδώσει απτά αποτελέσματα, σε έναν διαφορετικό τομέα κάθε χρόνο. Το βραβείο ευαισθητοποιεί το κοινό στη συμβολή που προσφέρει η κοινωνία πολιτών για την προώθηση των κοινών αξιών στις οποίες στηρίζονται η ευρωπαϊκή ταυτότητα και οικοδόμηση.

Υποψηφιότητα μπορεί να υποβάλει οποιαδήποτε επίσημα συγκροτημένη στην ΕΕ οργάνωση της κοινωνίας πολιτών που δραστηριοποιείται σε ευρωπαϊκό, σε εθνικό, σε περιφερειακό ή σε τοπικό επίπεδο, καθώς επίσης και μεμονωμένοι υποψήφιοι.

Για το 2016, η ΕΟΚΕ έλαβε 284 υποψηφιότητες από 27 χώρες – τις περισσότερες από θεσμοθέτηση του βραβείου. Η επιτροπή αξιολόγησης, που απαρτίζεται από τρία μέλη της ΕΟΚΕ και έναν εξωτερικό κριτή, κατάρτισε περιορισμένο κατάλογο επικρατέστερων υποψηφίων, ο οποίος θα υποβλήθηκε κατόπιν σε επιτροπή επιλογής, απαρτιζόμενη από τη Διευρυμένη Προεδρία και τον Γενικό Γραμματέα της ΕΟΚΕ.

Οι αξιολογητές αναζητούν καινοτόμα προγράμματα που να προσφέρουν πραγματικά πλεονεκτήματα στους μετανάστες, ιδίως ως προς τις ακόλουθες πτυχές:

- παροχή επείγουσας βοήθειας·
- παροχή κοινωνικής στήριξης, στέγασης και υπηρεσιών υγείας·
- προσφορά πρακτικής υποστήριξης και συμβουλών·
- πάταξη της ξενοφοβίας, του ρατσισμού και των διακρίσεων·
- καταπολέμηση της εκμετάλλευσης και προώθηση του αμοιβαίου σεβασμού και της ανεκτικότητας·
- ευαισθητοποίηση των νεοαφιχθέντων σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους και παροχή των μέσων που θα τους εξασφαλίζουν αυτονομία·
- εξασφάλιση εκπαίδευσης και κατάρτισης στους υπηκόους τρίτων χωρών και στις κοινότητες υποδοχής·
- έμφαση στην επικοινωνιακή προσφορά των μεταναστών στην ευρωπαϊκή κοινωνία.

Η επιτροπή αξιολόγησης εφαρμόζει διάφορα κριτήρια για να σταθμίσει κατά πόσον μια δεδομένη πρωτοβουλία πέτυχε να επηρεάσει το κοινό στο οποίο απευθυνόταν και να το ευαισθητοποιήσει στην πραγματικότητα της μετανάστευσης, και για να αξιολογήσει τη μακροπρόθεσμη επίδραση της δράσης και τη μακροχρόνια συμβολή της στην ευημερία των ενδιαφερόμενων κοινοτήτων. Οι νικητές πρέπει όχι μόνο να έχουν επιδείξει πνεύμα καινοτομίας, δημιουργικότητα και πρωτοτυπία, αλλά και να έχουν δώσει στους μετανάστες την ευκαιρία να συμμετάσχουν οι ίδιοι στη δράση τους και να προτείνουν ένα παράδειγμα που να μπορούν και άλλοι να μιμηθούν.

Η τελετή απονομής θα λάβει χώρα στις 15 Δεκεμβρίου 2016, και οι νικητές θα μοιραστούν το χρηματικό έπαθλο των 50 000 ευρώ.

Κατά τα προηγούμενα χρόνια, με το βραβείο έχουν τιμηθεί διάφορα προγράμματα και πρωτοβουλίες που απέβλεπαν στην καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, την υποστήριξη των κοινοτήτων Ρομά, την προώθηση των βιώσιμων τρόπων ζωής και των πράσινων θέσεων εργασίας, την ενθάρρυνση της εργασίας σε δίκτυο, την εκπαίδευση και τις εκστρατείες ευαισθητοποίησης, ή ακόμη την υπεράσπιση των συμφερόντων των νέων.

Περαιτέρω πληροφορίες

Βραβείο της κοινωνίας πολιτών της ΕΟΚΕ για το 2016

<http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.events-and-activities-civil-society-prize-2016>

Μεταναστευτική κρίση – Ημεμερωτικές αποστολές και στρατηγική έκθεση της ΕΟΚΕ

<http://www.eesc.europa.eu/?i=portal.en.refugee-crisis>

Στατιστικές της UNHCR για τους πρόσφυγές

<http://www.unhcr.org/figures-at-a-glance.html>

Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών:

<https://refugeesmigrants.un.org/infographics>

1

1ο βραβείο: Ίδρυμα Artemisszió

Το **Ίδρυμα Artemisszió** είναι μια συγγκική εθελοντική οργάνωση που ιδρύθηκε το 1988, με σκοπό την παροχή βοήθειας σε μετανάστες και πρόσφυγες και τη διευκόλυνση της κοινωνικής ένταξής τους μέσω δραστηριοτήτων όπως η γλωσσική διδασκαλία, η κατάρτιση για την απόκτηση επαγγελματικών προσόντων και η ενημέρωση σχετικά με τα αστικά δικαιώματα. Το εμβληματικό σχέδιο του Ίδρυματος Artemisszió, που ονομάζεται **«Οικοδόμηση γεφυρών»**, επιδιώκει να εξασφαλίσει στους μετανάστες και τους πρόσφυγες έναν ασφαλή χώρο όπου θα έχουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν προσωπικές σχέσεις με τα μέλη της κοινωνίας υποδοχής. Το πρόγραμμα βασίζεται σε ένα **σύστημα καθοδήγησης** στο πλαίσιο του οποίου ένας εθελοντής –που μπορεί να είναι είτε Ούγγρος είτε μετανάστης– συνοδεύει κάποιον νεοαφιχθέντα μετανάστη ή πρόσφυγα για περιορισμένο χρονικό διάστημα, καθοδηγώντας τον στην καθημερινή ζωή και φροντίζοντάς τον σαν να ήταν μέλος της τοπικής κοινότητας, αντί να τον αντιμετωπίζει σαν «ξένο σώμα». Εκτός από αυτό το σχέδιο, το Ίδρυμα Artemisszió διοργανώνει μαθήματα κατάρτισης για τους εθελοντές που συμμετέχουν στα προγράμματα γλωσσικής διδασκαλίας και καθοδήγησης, κοινωνικές εκδηλώσεις και δραστηριότητες για όλα τα μέλη της κοινότητας, όπως γιορτές, σεμινάρια μαγειρικής και εκδρομές, καθώς και εκδηλώσεις που είναι ανοικτές στο ευρύτερο κοινό, όπως συναυλίες, συζητήσεις και εκθέσεις.

Το εμβληματικό σχέδιο του Ίδρυματος Artemisszió, που ονομάζεται «Οικοδόμηση γεφυρών», επιδιώκει να εξασφαλίσει στους μετανάστες και τους πρόσφυγες έναν ασφαλή χώρο όπου θα έχουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν προσωπικές σχέσεις με τα μέλη της κοινωνίας υποδοχής.

Επί του παρόντος, το σχέδιο «Οικοδόμηση γεφυρών» περιλαμβάνει περίπου 60 πρόσφυγες –κυρίως νέους ηλικίας 20 έως 35 ετών– και, ανά πάσα στιγμή, διπλάσιο αριθμό εθελοντών, αλλά απώτερος στόχος είναι η επέκταση της υφιστάμενης κοινότητας και η ανάπτυξη ενός –ευρύτερης κλίμακας και μεγαλύτερης διάρκειας– σχεδίου που φέρει την ονομασία «Mira Community in Hungary» (Κοινότητα Mira στην Ουγγαρία). Το Ίδρυμα Artemisszió δεν εξαρτάται από κρατική χρηματοδότηση, διότι θεωρεί ότι η ανεξαρτησία του σχεδίου είναι ζωτικής σημασίας για την επιτυχία του, αλλά δεν αποκλείει τη δυνατότητα χρηματοδότησης του φιλόδοξου οράματός του από ιδιωτικούς και μη-κρατικούς δημόσιους φορείς. Η εν λόγω οργάνωση περιγράφει το όραμά της ως εξής: «*Προσβλέπουμε σε μια πραγματικά ετερόκλητη κοινότητα, αποτελούμενη από υπηκόους τρίτων χωρών, μετανάστες της ΕΕ, αιτούντες άσυλο, πρόσφυγες και Ούγγρους, των οποίων η θέση εντός της ομάδας δεν θα εξαρτάται από το νομικό καθεστώς τους. Η Κοινότητα Mira δεν είναι μια κοινότητα μόνο για μετανάστες, αλλά για όλους τους κατοίκους της Ουγγαρίας που προσβέουν την αλληλεγγύη και τη συνύπαρξη.*»

Για περισσότερες πληροφορίες:

artemisszio.blog.hu

2

2ο βραβείο: Διονύσης Αρβανιτάκης

Ποιος άνθρωπος μπορεί να μείνει ασυγκίνητος όταν βλέπει ένα μικρό παιδί να τρώει χώμα;

Ο κ. Διονύσης Αρβανιτάκης ψήνει καθημερινά πάνω από 100 κιλά ψωμί για τους πρόσφυγες στην Κω, σε ένα νησί που απέχει μόλις δύο μίλια ναυτικά μίλια από τις ακτές της Τουρκίας. Ο 77χρονος αρτοποιός φορτώνει στο φορτηγό του προϊόντα αρτοποιίας και ζαχαροπλαστικής και τα μοιράζει στους απελπισμένους άνδρες, γυναίκες και παιδιά που αποβιβάζονται καταμουσκεμένοι και εξουθενωμένοι στην Κω. Ο κ. Αρβανιτάκης ήταν ένας από τους πρώτους που έσπευσε να βοηθήσει τους πρόσφυγες που κατέφθαναν κατά εκατοντάδες κάθε μέρα στο νησί. Το παράδειγμά του ενέπνευσε συναδέλφους, συμπολίτες, ξενοδόχους και άλλους πολλούς να ακολουθήσουν το παράδειγμά του. Ο κ. Αρβανιτάκης γνωρίζει από στερήσεις· σε νεαρή ηλικία εγκατέλειψε τη γενέτειρά του στην Ελλάδα και μετανάστευσε στην Αυστραλία αναζητώντας ένα καλύτερο μέλλον. Το 1970, επέστρεψε στην Ελλάδα με τη σύζυγό του και εγκαταστάθηκαν στην ιδιαίτερη πατρίδα της, στην Κω, όπου έφτιαξαν τη δική τους επιχείρηση αρτοποιίας. Γιατί βοηθάει τους πρόσφυγες; Η απάντησή του είναι αφοπλιστική: μικρά

παιδιά από τη Συρία ή το Αφγανιστάν δείχνουν με τα χεράκια τους το ψωμί. Δεν γνωρίζουν τη λέξη φαγητό. Ποιος άνθρωπος μπορεί να μείνει ασυγκίνητος όταν βλέπει ένα μικρό παιδί να τρώει χώμα; Ο Πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής κ. Jean-Claude Juncker επαινέσε τον Έλληνα αρτοποιό κατά την ομιλία που εκφώνησε για την «Κατάσταση της Ένωσης», στις 9 Σεπτεμβρίου. Ο Πρόεδρος κ. Juncker απηύθυνε έκκληση στους Ευρωπαίους πολίτες προτρέποντάς τους να θυμούνται «καλά ότι

η Ευρώπη είναι μια ήπειρος όπου σχεδόν ο καθένας έχει υπάρξει πρόσφυγας κάποια στιγμή στη ζωή του» και εξήρε την προσφορά του κ. Αρβανιτάκη λέγοντας ότι «Ευρώπη είναι ο φούρναρης στην Κω που δίνει δωρεάν ψωμί σε πεινασμένες και εξουθενωμένες ψυχές», τιμώντας κατ' αυτόν τον τρόπο τους ανθρώπους που

αποτελούν πηγή έμπνευσης και κάνουν την Ευρώπη υπερήφανη για τις αρχές της αλληλεγγύης και της ενσωμάτωσης που προεσβεί.

2ο βραβείο: ΗΛΙΑΧΤΙΔΑ ΑΜΚΕ

2

Η **ΗΛΙΑΧΤΙΔΑ** είναι μια μη κερδοσκοπική οργάνωση που εδρεύει στη Λέσβο και συμβάλλει στην κάλυψη των βασικών αναγκών των προσφύγων, των μεταναστών και των οικογενειών τους, με τη βοήθεια εθελοντών. Μέσω της ΗΛΙΑΧΤΙΔΑΣ, απελπισμένοι άνθρωποι –όπως αυτοί οι απαρηγόρητοι γονείς που έχασαν τα παιδιά τους στη θάλασσα, αυτός ο εξασθενημένος ηλικιωμένος σε αναπηρική πολυθρόνα που εγκατέλειψε την εμπόλεμη πατρίδα του με στόχο την οικογενειακή επανένωση με τον γιο του στη Γερμανία ή αυτοί οι ασυνόδευτοι ανήλικοι που είδαν τα σπίτια τους να καταστρέφονται μπροστά στα μάτια τους– λαμβάνουν έμπρακτη βοήθεια από εθελοντές, αλλά και κοινωνική, νομική, ιατρική και ψυχολογική υποστήριξη από επαγγελματίες. Η ΗΛΙΑΧΤΙΔΑ παρέχει επίσης στους νεοαφιχθέντες ενημέρωση σχετικά με τα δικαιώματά τους, καθώς και μαθήματα

ελληνικών. Πρώτιστο μέλημα και βασικός στόχος της ΗΛΙΑΧΤΙΔΑΣ είναι η απομάκρυνση των προσφύγων από τους καταυλισμούς και η εγκατάστασή τους στις τοπικές κοινότητες. Με αυτό το σκεπτικό, η εν λόγω οργάνωση εξασφαλίζει τη λειτουργία τοπικών ξενώνων και διαμερισμάτων, όπου οι πρόσφυγες μπορούν να ξεκινήσουν μια νέα καθημερινή ρουτίνα, να κάνουν τα ψώνια τους, να μαγειρεύουν τα γεύματά τους, να συμμετέχουν σε τοπικές πολιτιστικές δραστηριότητες, να συγχρωτίζονται με τους ντόπιους και να αναπτύσσουν φιλικές σχέσεις μαζί τους. Η ΗΛΙΑΧΤΙΔΑ ενθαρρύνει τους μετανάστες να εργαστούν για την υλοποίηση των δράσεών της και να μοιραστούν την εμπειρία τους τόσο με τους νεοαφιχθέντες όσο και με τους ντόπιους. Μάλιστα, ορισμένοι μετανάστες και πρόσφυγες έχουν ήδη βρει εργασία και έκαναν το πρώτο βήμα για μια νέα, ανεξάρτητη και κοινωνικά ενταγμένη ζωή στην Ελλάδα.

Πρώτιστο μέλημα και βασικός στόχος της ΗΛΙΑΧΤΙΔΑΣ είναι η απομάκρυνση των προσφύγων από τους καταυλισμούς και η εγκατάστασή τους στις τοπικές κοινότητες.

Για περισσότερες πληροφορίες:

iliaktida-amea.gr

2

2ο βραβείο: SOS MEDITERRANEE

Δεν θέλουμε να μείνουμε άπραγοι τη στιγμή που καθημερινά άνδρες, γυναίκες και παιδιά πνίγονται στη Μεσόγειο.

Το σχέδιο **SOS MEDITERRANEE** (Γερμανία), από την έναρξη της αποστολής του τον Φεβρουάριο του 2016, συνέβαλε στη διάσωση περισσότερων από 5.400 προσφύγων από βέβαιο πνιγμό στη Μεσόγειο. Το σχέδιο αυτό – το οποίο αναπτύσσεται σε συνεργασία με την οργάνωση «Γιατροί Χωρίς Σύνορα» πάνω στο διασωτικό σκάφος MS Aquarius που πλέει μεταξύ της Σικελίας, της Λαμπεντούζας και της Λιβύης, σε μια από τις πλέον επικίνδυνες και δημοφιλείς μεταναστευτικές διαδρομές, με στόχο να συμπληρώνει και να υποστηρίζει τις επιχειρήσεις έρευνας και διάσωσης που αναλαμβάνονται από την Ιταλία και την ΕΕ, αλλά και από άλλες ΜΚΟ– διαμορφώθηκε στο Βερολίνο τον Μάιο του 2015 από τον Γερμανό εμποροπλοίαρχο Klaus Vogel και τη Γαλλίδα υπεύθυνη ανθρωπιστικών σχεδίων Sophie Beau. Σε αντίθεση με άλλες επιχειρήσεις διάσωσης, το σχέδιο SOS MEDITERRANEE δεν αναπτύσσεται μόνο στη θάλασσα αλλά και στη στεριά, με μέλημα την πρόσπιση και την αποκατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της αξιοπρέπειας των προσφύγων. Αυτό το ευρωπαϊκό δίκτυο –το οποίο περιλαμβάνει υποστηρικτές από τη Γερμανία, τη Γαλλία και την Ιταλία– επιδιώκει να ενισχύσει τη φωνή των προσφύγων για την προώθηση της αμοιβαίας κατανόησης. Ο Klaus Vogel εξηγεί: «Για μας το ζητούμενο δεν είναι μόνο η διάσωση ανθρώπινων ζωών, αλλά και η γνωστοποίηση της κατάστασης των προσφύγων και η προβολή της επίδρασης που ασκεί η ευρωπαϊκή πολιτική για τους πρόσφυγες.» Το SOS MEDITERRANEE διοργανώνει επίσης δημόσιες εκδηλώσεις, συμμετέχει σε συζητήσεις και δίνει διαλέξεις σε σχολεία, με στόχο να συμβάλει τόσο στο δημόσιο διάλογο όσο και στη σχετική επιστημονική έρευνα. Επιπλέον, υλοποιεί εκπαιδευτικές δράσεις μεταξύ των προσφύγων. Ως απάντηση στην επικρατούσα ανθρωπιστική και πολιτική κατάσταση, το SOS MEDITERRANEE απευθύνει έκκληση για την ανάληψη πολιτικής δράσης και κοινής κοινωνικής ευθύνης και επιδιώκει να καταδείξει τον δυνητικό αντίκτυπο της δράσης της κοινωνίας των πολιτών. Όπως επισημαίνει ο Klaus Vogel: «Δεν θέλουμε να μείνουμε άπραγοι τη στιγμή που καθημερινά άνδρες, γυναίκες και παιδιά πνίγονται στη Μεσόγειο. Η θάλασσα δεν πρέπει να μετατραπεί σε νεκροταφείο. Δεν έχει καμία σημασία από πού προέρχονται και προς τα πού κατευθύνονται αυτοί οι άνθρωποι.»

Για περισσότερες πληροφορίες:

sosmediterranee.org/?lang=en

20 βραβείο:

SOS Racismo Gipuzkoa Gipuzkoako SOS Arrazakeria

2

Η **SOS Racismo Gipuzkoa – Gipuzkoako SOS Arrazakeria** (Ισπανία) αποτελεί παράρτημα της οργάνωσης SOS Racismo που εδρεύει στο San Sebastián. Ιδρύθηκε το 1993 με σκοπό την καταπολέμηση κάθε μορφής διακρίσεων, αποκλεισμού και απομόνωσης που βασίζονται στο χρώμα της επιδερμίδας, την εθνοτική καταγωγή ή τις πολιτισμικές καταβολές. Η οργάνωση αυτή –η οποία απαρτίζεται από 11 εργαζομένους, 86 μέλη και 112 εθελοντές– αποσκοπεί στην καταπολέμηση του ρατσισμού, της μισαλλοδοξίας και της ξενοφοβίας και στην προαγωγή των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μέσω δράσεων ευαισθητοποίησης, εκπαίδευσης και κατάρτισης, ενημέρωσης, τεκμηρίωσης και ενθάρρυνσης της εθελοντικής εργασίας, καθώς και μέσω προγραμμάτων παροχής βοήθειας και συμβουλών.

Το σχέδιο που προτάθηκε για το βραβείο ονομάζεται **«Η οικογένεια της διπλανής πόρτας»** (Bizilagunak) και βασίζεται σε μια ιδέα εξαιρετικά απλή (αλλά περίπλοκη ως προς την απτή υλοποίησή της): μια ντόπια οικογένεια προσκαλεί στο σπίτι της για φαγητό μια οικογένεια μεταναστών προκειμένου να καθίσουν στο ίδιο τραπέζι για να συζητήσουν και να έχουν την ευκαιρία να γνωριστούν καλύτερα μεταξύ τους. Πώς μπορεί μια ντόπια οικογένεια να πεισθεί να ανοίξει στο σπίτι της σε ξένους ανθρώπους, εκεί όπου συνήθως καλεί μόνον τους πιο στενούς της φίλους; Η SOS Racismo κατόρθωσε να υλοποιήσει αυτή την ιδέα με τη βοήθεια διαμεσολαβητών/συντονιστών, επιτυγχάνοντας εκτεταμένα θετικά αποτελέσματα.

Η εμπέδεια του σχεδίου αυξήθηκε από 60 γεύματα το 2012 (120 οικογένειες) σε 260 γεύματα το 2015 (520 οικογένειες). Το Τμήμα Κοινωνικής Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου της Χώρας των Βάσκων προέβη σε εξωτερική αξιολόγηση του σχεδίου και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι περιορίζει σημαντικά το αίσθημα ανασφάλειας και αυξάνει τα θετικά συναισθήματα, όπως π.χ. τον θαυμασμό απέναντι στους μετανάστες. Μικρά βήματα που κάνουν όμως τεράστια διαφορά για εκατοντάδες οικογένειες, παρέχοντας τη δυνατότητα στις οικογένειες της διπλανής πόρτας να αντιμετωπίζονται ως πραγματικοί γείτονες!

Το σχέδιο περιορίζει σημαντικά το αίσθημα ανασφάλειας και αυξάνει τα θετικά συναισθήματα, όπως π.χ. τον θαυμασμό απέναντι στους μετανάστες.

Για περισσότερες πληροφορίες:

<http://sosracismo.eu/wp-content/uploads/2016/06/MEMORIA-2015-Gipuzkoa.pdf>

<http://sosracismo.eu/convivencia/>

Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή

Rue Belliard/Belliardstraat 99
1040 Bruxelles/Brussel
BELGIQUE/BELGIË

Υπεύθυνος έκδοση: Μονάδα «Επισκέψεις και εκδόσεις»
EESC-2016-60-EL

www.eesc.europa.eu

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2016
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή με αναφορά της πηγής.

Για οποιαδήποτε χρήση των φωτογραφιών, πρέπει να ζητηθεί άδεια απευθείας από τον κάτοχο του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας:

σελίδες 1: © Ververidis Vasilis / Shutterstock.com

σελίδες 6: @ Krisztina Csányi / Artemisszió Foundation; @ Hanna Eichner / Artemisszió Foundation; @ Edina Tarján

σελίδες 8: © De Visu / Shutterstock.com

σελίδες 9: © ILIAKTIDA AMKE

σελίδες 10: © Sinawi Medine / SOS MEDITERRANEE; © Anna Psaroudakis / SOS MEDITERRANEE; © Marco Panzetti / SOS MEDITERRANEE

σελίδες 11: © Claudia for SOS Racismo Gipuzkoa – Gipuzkoako SOS Arrazakeria

σελίδες 11: © SOS Racismo Gipuzkoa – Gipuzkoako SOS Arrazakeria

Print
QE-04-16-734-EL-C
ISBN 978-92-830-3450-6
doi:10.2864/474735

Web
QE-04-16-734-EL-N
ISBN 978-92-830-3446-9
doi:10.2864/81327

EL